

[Pürschel.]
om en blivende Traktat, om en langtrækende Bestemmelse, end her, hvor det drejer sig om en Handelstraktat, der kan opsiges med 3 Maaneders Varsel, men paa et andet Punkt i sin Redegørelse sagde Udenrigsministeren det, som efter min Opfattelse er det rigtige, nemlig at Forhandlingerne mellem Tyskland og Danmark i Øjeblikket drejer sig om Forstaaelsen af Mestbegunstigelsesklausulen. Se, det er noget helt andet end en Traktat, der kan opsiges med 3 Maaneders Varsel, for paa Mestbegunstigelsesklausulen hviler hele Danmarks nuværende Handelstraktatsystem. Det drejer sig her om selve det *Princip*, paa hvilket Danmark har bygget sin Handelspolitik op, og derfor kan man ikke undslaa sig for at prøve denne Bestemmelses Værdi ved at sige, som den højtærede Udenrigsminister gjorde, at det her drejer sig om noget, der kan opsiges med 3 Maaneders Varsel. Det er en indirekte Indrømmelse af, at man ikke har klaret sit Standpunkt, og derfor maa jeg mene, at det er paa sin Plads ved denne Lejlighed at gøre opmærksom paa, at de, som mener, at de har den soleklare Ret, og at de har dette usvigeligt sikre System, som netop skal stille den lille, den svage i den stærke retlige Stilling overfor den stærkere Part — og netop denne Kombination møder jo her, vel omtrent for første Gang, sin Belastningsprøve —, viger tilbage for at tage denne Prøve. Større er Tilliden ikke.

Udenrigsministeren (P. Munch): De Tilfælde, hvor Danmark tidligere har benyttet Voldgifts- og Forligsbestemmelserne, er særdeles faa og har drejet sig om meget beskedne Sager — en Redegørelse herfor skal jeg ved anden Lejlighed tilvejebringe. Det betyder imidlertid ikke, at Systemets Gennemførelse har været uden Betydning for os, det betyder, at vi kun i ganske sjældne Tilfælde virkelig har haft Stridigheder, hvor der var Anledning til at anvende det. Hvad angaar den usvigeligt sikre Tillid til Voldgiftssystemet, vil jeg for min Del sige, at den i hvert Fald hos mig har sin Begrænsning, den samme Begrænsning, som Tilliden til det Retssystem, der findes i hvert Land, som vi vel heller ikke uden videre kan bygge paa som værende af en ufejlbar

Karakter, saaledes at Lovgivnings- og Domstolsafgørelser i *alle* Tilfælde strækker til til at finde den rette Løsning. Med Hensyn til selve det Spørgsmaal, der nu ligger for, sagde det ærede Medlem med Rette, at det havde stor økonomisk Betydning, men allerede denne store økonomiske Betydning forekommer mig at være tilstrækkelig til, at vi ikke uden Hensyn til de praktiske Følger kan benytte dette som en Art Skoleeksempel til at se, hvordan det kan gaa, naar man anvender en Voldgiftstraktat. Spørgsmaalet om, hvorvidt vi skal anvende Systemet nu eller ej, maa afhænge af en rent praktisk Overvejelse af, hvad vi i den Henseende staar os ved. Og det er ganske klart — jeg tror ikke, det ærede Medlem var helt paa det rene dermed —, at det rent teoretiske Spørgsmaal: hvad Mestbegunstigelsesprincippet i sig selv betyder, kan vi ikke faa underkastet Voldgiftsafgørelse. Det er et alment politisk Spørgsmaal, som vil blive afgjort ved en Række politiske Forhandlinger og gennem den almindelige Udvikling paa Toldpolitikens Omraade, og som vi altsaa ikke kan regne med at en Voldgiftsdomstol kan træffe Afgørelse af. Det, som en Voldgiftsdomstol kan afgøre, er, om vi i Henhold til den ganske bestemte Form, som Mestbegunstigelsesaftalen har i Traktaten mellem Danmark og Preussen af 1818, der ved en Noteveksling i 1885 er overført til det tyske Rige, er i Stand til at gennemføre vor Fortolkning med Hensyn til det Spørgsmaal om Kreaturimporten til bestemte Toldsatser, som nu ligger for. I dette ganske bestemte Spørgsmaal kan der træffes Afgørelse ved Voldgift. Naar denne Voldgiftsdom er afsagt, vil det staa i Tysklands Magt at opsiges Handelstraktaten med 3 Maaneders Varsel, hvis Tyskland anser dette for en nødvendig Følge af Voldgiftsafgørelsen til Gennemførelse af den Toldpolitik, som den tyske Rigsdag nu har anset for nødvendig. Det er da et Spørgsmaal, som maa drages ind under Afgørelsen af vor Stilling til Voldgift eller Ikke-Voldgift, hvorledes Danmark vilde være stillet med Hensyn til den Creatureksport, som finder Sted, hvis Tyskland drog denne Konsekvens. Jeg skal ikke udtale mig om, hvorledes vi vilde være stillet, jeg skal ikke komme nærmere ind paa, hvorledes i det hele taget Følgerne af